

НЬЮ-ЙОРК / ОЛБАНІ

1

— Тату, я втомилась, — бентежно мовила маленька дівчинка в червоних штанцях і зеленій блузці. — Можна нам перепочити?

— Не зараз, люба.

Він був великим, широкоплечим чоловіком у ношеному, потріпаному вельветовому піджаку і простих коричневих слаксах із саржевої тканини. Вони з дівчинкою трималися за руки і простували Третью авеню Нью-Йорка. Ішли швидко, майже бігли. Чоловік кинув через плече погляд — зелена автівка нікуди не ділась, вона неспішно сунула попід тротуаром.

— Будь ласка, тату. Будь ласочка.

Він глянув на дівчинку і помітив, яке бліде в неї обличчя. Які темні кола під очима. Він підхопив її, посадив собі на згин ліктя, хоч і не знав, чи довго зможе так іти. Чоловік теж був втомлений, а Чарлі — вже не легенька.

О пів на шосту вечора Третя авеню стояла заторована. Наразі вони перетинали 60-ті вулиці, що у Верхньому Іст-Сайді, і ці поперечні дороги були темніші, не такі людні... Та саме цього і боявся чоловік.

Вони наскочили на пані, яка штовхала перед собою ходунок із покупками.

— Ди'ться, куда йдете, ну! — сказала вона і зникла, поглинута спішним натовпом.

Рука натомилась, і він пересадив Чарлі на другу. Знову крадькома кинув назад погляд — зелена автівка так само нікуди не ділася, так само їхала назирці десь за пів кварталу від них. Попереду сиділо двоє чоловіків, а на задньому сидінні, здається, влаштувався третій.

«Що мені тепер робити?»

Він не знав відповіді. Був утомлений, переляканий, думати важко. Його захопили розполохом, і ті засранці, певно, це знали. Насправді йому хотілося просто всістись тут, на брудному бордюрі, й плакати від страху та відчаю. Але це не відповідь. Він дорослий. Тож доведеться вирішувати за них обох.

«Що нам тепер робити?»

Грошей катма. Після чоловіків у зеленій автівці це, мабуть, найбільша проблема. У Нью-Йорку без грошей взагалі робити нічого. У Нью-Йорку люди без грошей зникають. Просто падають на хіднику, і більше їх ніхто не бачить.

Чоловік іще раз кинув погляд через плече, побачив, що зелена автівка вже трохи ближче, і піт по спині й руках потік трохи швидше. Якщо їм відомо вдосталь (а чоловік підозрював, що так і є), якщо відомо, як замало поштовху в ньому насправді лишилось, то вони можуть здійснити спробу взяти їх просто тут і зараз. І байдуже на весь цей натовп. У Нью-Йорку виробляється чудернацька сліпота — коли щось відбувається не з тобою особисто. «А що, як вони графіки на мене складали?» — розпачливо загадався Енді. Як складали, то знають вдосталь, от і край усьому, хіба що покричати можна. Як складали, то знають алгоритм. Після того як Енді роздобув трохи грошей, чудні речі на певний час припинились. Ті речі, що цікавили їх.

«Іди, не зупиняйся».

«Еге ж, босе. Так-точ', босе. Куди?»

Опівдні він пішов у банк, бо його радар дещо вловив — дивна чуйка, що їх знову настигають. У банку лежали гроші, і в разі потреби Енді й Чарлі могли б утекти. Та чи не дивина? В Ендрю Макгі більше не було ніякого рахунку

в «Банку хімічної промисловості Нью-Йорка», ані особистого, ані підприємницького, і жодних заощаджень. Усі його гроші мов розчинились, і саме тоді Енді зрозумів — цього разу півзаходами не обійдеться. І невже все це відбулось лиш п'ять з половиною годин тому?

Та, може, хоч дрібка лишилася. Одна малесенька дрібка, на «полоскотати». Від останнього разу минув майже тиждень — той чоловік на межі самогубства, який прийшов на сеанс психотерапії за розкладом, увечері в четвер, та раптом, з таким химерним спокоєм, почав розповідати, як вчинив самогубство Гемінгвей. І вже на виході Енді наче мимохідь підобійняв за плечі цього чоловіка на межі самогубства і підштовхнув. А тепер з гіркотою сподівався, що воно було того варте. Бо, судячи з усього, розплачуватись за це доведеться саме Енді та Чарлі. Він мало не почав надіятись, аби відлуння...

Та ж ні. Енді відштовхнув думку — з жахом і огидою до себе. Такого не можна бажати нікому.

Один маленький «лоскіт», ось про що він молився. І все, Господи, тільки «полоскотати» єдиний раз. Аби стало, щоб витягти нас із Чарлі з халепи.

«Боже мій, а чим ти збираєшся розплачуватись... а той факт, що опісля ти місяць мертвий лежатимеш, мов радіо з перегорілою лампою. Чи й півтора місяця. А може, насправді помреш, і мізки твої нікчемні з вух витечуть. Що тоді буде з Чарлі?»

Вони вже підходили до 70-ї вулиці, і світлофор був їм не в лад. Шлях перешкоджав потік транспорту, на розі, на вузині, громадились пішоходи. І раптом Енді збагнув, що ті чоловіки із зеленої автівки саме тут їх і візьмуть. Як зможуть, то, ясна річ, живцем, але якщо виникнуть проблеми... ну, щодо Чарлі вони, певно, теж поінформовані.

«Може, ми їм вже не потрібні живими. Може, вони постановили зберегти собі статус-кво. А як чинять із неправильним рівнянням? Стирають з дошки».

Ніж у спину, пістолет з глушником, а то, не варто виключати, і щось вигадливіше — крапля рідкісної отрути на кінчику голки. Конвульсії на розі Третьої і 70-ї. Офіцере, тут у чоловіка наче серцевий напад стався.

Доведеться покладатися на «лоскіт». Інших варіантів немає.

Вони дійшли до пішоходів, які очікували на розі. На протилежному боці вулиці горіло «НЕ ЙТИ» — непорушно, мовби вічно. Енді озирнувся. Зелена автівка зупинилась. Близьчі до хідника двері прочинились, і з них вийшли двоє в ділових костюмах. Молоді, чисто виголені. Вигляд у них був значно бадьоріший, ніж самопочуття в Енді Макгі.

Він почав ліктями торувати стежку в скупченні пішоходів, навіжено блукав очима в пошуках вільного таксі.

— Ей, чоловіче...

— А щоб тебе, дядьку!

— Та ну, містере, ви мені на *собаку* наступили...

— Даруйте... даруйте... — розпачливо промовляв Енді.

Він шукав таксі. А його не було. У будь-який інший час вулиця була б ними забита. Енді відчував, як чоловіки із зеленої автівки женуться за ними, хочуть загарбати його та Чарлі, відвезти бозна-куди, до Крамниці або іншого проклятого місця, чи й що гірше зробити...

Чарлі поклала йому голову на плече і позіхнула.

Енді побачив вільну машину.

— Таксі! Таксі! — загорлав він і несамовито замахав вільною рукою.

Двоє чоловіків позаду Енді кинули ламати комедію і побігли.

Таксі пригальмувало на узбіччі.

— Стійте! — гаркнув один переслідувач. — Поліція! Поліція!

Закричала жінка, що стояла на розі скраю натовпу, а тоді вже й решта кинулись врзтіч.

Енді відчинив задні двері таксі й посадовив Чарлі. Пірнув слідом за нею.

— Аеропорт Ла-Гвардія, і чимшвидше, — сказав він.

— *Стривай, водію! Поліція!*

Таксист повернув голову на голос, і Енді штовхнув — дуже легенько. Просто по центру чола вп'явся кинджал болю, тоді швидко зник, лишивши по собі слабке больове вогнище — як-от ранкова мігрень, коли шия за ніч за-терпає.

— Гадаю, вони женуться за тим чорношкірим у картатому кашкеті, — звернувся Енді до таксиста.

— Точно, — відповів той і безтурботно від'їхав від тротуару.

Вони рухались по Східній 70-й вулиці.

Енді озирнувся. Двоє чоловіків стояли на узбіччі самою. Решта перехожих нічого спільного з ними мати не хотіли. Один з двох дістав з-за пояса рацію і взявся щось у неї говорити. Потім вони зникли.

— Той чорношкірий хлоп, — мовив таксист, — шо він наробив? Грабонув алкогольну крамницю чи шо, як думаєте?

— Не знаю, — відказав Енді, намагаючись намислити, як діяти далі, як скористатися таксистом по максимуму і поштовхом по мінімуму. Вони запам'ятали номери таксиста? Треба гадати, запам'ятали. Та в поліцію навряд чи звернуться, тож від несподіванки й сум'яття дадуть їм трохи фори.

— Усі вони наріки, ну, тутешні чорні, — зауважив таксист. — Ви мені не кажіть, я вам сам все розкажу.

Чарлі засинала. Енді зняв вельветовий піджак, склав і підсунув дівчинці під голову. Почала закрадатися слабенька надія. Якщо він правильно обіграє ситуацію, то все може вийти. Пані Фортуна послала Енді розмазню — як він сам таких людей називав, і геть незлостиво. Таксист попався з тої категорії, що їх найлегше штовхати. Те, що треба: білий (з якоїсь причини з азіатами найважче), досить молодий (зі старими майже неможливо) і має середні розумові здібності

(розумних штовхати найлегше, дурних — найважче, а розумово відсталих — неможливо взагалі).

— Я передумав, — сказав Енді. — Відвезіть нас, будь ласка, в Олбані.

— *Куди?* — Водій витріщився на нього в дзеркалі заднього огляду. — Чоловіче, я не можу взяти замовлення на Олбані, ви з глузду з'їхали?

Енді витяг гаманець, у якому лежала єдина банкнота в один долар. Він подякував Богу, що сів у таксі без куленепробивної переділки — не таке, де в контакт з водієм можна увійти тільки через проріз для грошей. Безпосередній контакт завжди полегшує поштовх. Енді ніколи не міг розгадати, чи справа в психології, чи ще в чомусь, але наразі це було неважливо.

— Я вам дам купюру в п'ятсот доларів, — тихо мовив Енді, — за те, що ви відвезете мене з донькою в Олбані. Окей?

— *Гос-по-ди, містере...*

Енді засунув банкноту водію в руку, і коли той опустив погляд, Енді штовхнув... і пресильно. На одну жаску мить він злякався, що діла не буде, що в нього просто нічого не лишилось, що він вишкріб дно бочки ще тоді, коли змусив таксиста побачити неіснуючого чорношкірого чоловіка в картатому кашкеті.

Аж тоді прийшло чуття — і як завжди, в супроводі сталевого кинджала болю. У той же момент шлунок мов обважнів, а кишки зціпились у нудотній судовній агонії. Енді затулив тремтливою рукою обличчя і загадався, чи не блювоне він зараз... або чи не помре. І в ту саму мить йому *захотілося* померти, як це завжди траплялось, коли він зловживав поштовхом. «Уживай, та міру знай» — хворобливою луною відбивався в голові Енді слоган, що ним якийсь древній діджей закінчував свою передачу. Про що б той слоган не був. І якби в ту саму мить у руку Енді вклали пістолет...

Він скоса глянув на Чарлі — Чарлі, яка спала, Чарлі, яка покладалася на нього, що тато витягне їх із цієї халепи, як

і з усіх інших, Чарлі, яка була певна, що, коли прокинеться, він буде поруч. Так, і з усіх інших халеп, тільки от насправді це була єдина халепа, одна й та сама срана халепа, і вони знову тільки те й робили, що бігли. Десять зсередини на очі тиснула чорна безнадія.

Чуття минулось... та не головний біль. Головний біль дедалі гіршатиме, доки не перетвориться на розгромний тягар, з кожним ударом серця посилятиме червоні спазми в голову та шию. Від яскравого світла очі безжально сльозитимуться, а шпичаки болю пронизуватимуть плоть за очима. Носові пазухи стуляться, доведеться дихати через рот. У скронях — свердла. Тихі звуки підсиляться, звичайні гупатимуть, мов відбійні молотки, а гучні стануть просто нестерпучими. Мігрень дужчатиме, аж доки прийде відчуття, що голову затисли в інквізиторському ковпаку-чавилці. І біль такого ступеня триватиме годин шість, а то й вісім, а то й усі десять. І весь цей час, проведений у лещатах болю, Енді буде майже безпорадним. Чарлі доведеться ним опікуватись. Бачить Бог, уже не вперше... але їм щастило. Та чи завжди отак щаститиме?

— Ой, містере, та я не знаю...

Значить, таксист вирішив, що коїться щось протизаконне.

— Оборудка чинна, тільки якщо ви нічого не скажете моїй донечці, — постановив Енді. — Останні два тижні вона була зі мною. А завтра зранку вже має бути в матері.

— Право на побачення, — відгукнувся таксист. — Чи мені не знати.

— Розумієте, я мав доправити її туди літаком.

— В Олбані? Мабуть, з Озарка, чи я не правий?

— Точно. Так от, річ у тому, що я до смерті боюся літати. Знаю, звучить як маячня, але це правда. Зазвичай я відвожу її назад машиною, але цього разу колишня на мене напосіла, і... не знаю.

Енді й справді не знав. Цю історію він вигадав знічев'я, і тепер вона запросто могла завести його в глухий кут. А виною всьому звичайне виснаження.

— То я вас висаджу в старому аеропорту Олбані, щоб мамка думала, наче ви прилетіли, так?

— Точно так.

У голові гупало.

— І щоб мамка не подумала, що ви якесь там куд-куд-кудах, правду чи ні кажу?

— Так.

Куд-куд-кудах? А це що значить? Біль усе дужчав.

— П'ятсот баксів, щоб на літаку не летіти, — задумливо мовив таксист.

— Як на мене, воно того варте, — сказав Енді й зробив останній маленький поштовх.

І дуже тихо, майже промовляючи на вухо водієві, він додав:

— І як на вас, воно того теж варте.

— Слухайте, — замріяно відгукнувся таксист. — Я від п'ятисот доларів ніколи не відмовлюсь. Ви мені не кажіть, я вам сам все розкажу.

— Окей, — мовив Енді й відхилився назад.

Таксист був задоволений. Не замислювався над недолугою історією Енді. Не замислювався над тим, як семирічна дівчинка могла поїхати до батька в жовтні на два тижні, коли в школі заняття. Не замислювався над тим, що в обох подорожніх навіть валізки з собою немає. Він ні над чим не замислювався. Бо отримав свій поштовх.

І тепер для Енді прийшов час розплачуватись.

Він поклав руку на ногу Чарлі. Дівчинка міцно спала. Сьогодні після обіду вони без упину бігли — відтоді, як Енді приїхав по неї до школи і висмикнув із заняття другого класу під якимсь півзабутим приводом... бабуся дуже хвора... треба додому... вибачте, що так забираю її посеред уроку. А під всім тим — величезна, нестримна полегкість. Він так боявся, що зазирне в клас до місіс Мішкін і побачить *порожній* стілець Чарлі та охайно складені в парті підручники. «Ні, містере Макгі... вона пішла з вашими друзями, години дві

назад... принесли від вас записку... а що, не треба було пускати?» Насунули спогади про Вікі, раптовий жах від спорожнілого в той день будинку. Шалена гонитва за Чарлі. Бо раз вони вже її піймали, ще й як піймали.

Але Чарлі виявилась у школі. На скільки він їх випередив? На пів години? На п'ятнадцять хвилин? Ще менше? Енді не хотілося про це думати. Вони з'їли пізній ланч у «Нейтанз»¹ і решту дня провели на ногах (зараз Енді вже міг собі зізнатися, що тоді ним керувала сліпа паніка): їхали в метро і на автобусах, але здебільшого просто йшли. І тепер Чарлі була виснажена.

Енді кинув на неї довгий, сповнений любові погляд. Бездоганно біляве волосся спускалось дівчинці до плечей. Увісні Чарлі променіла тихою вродою. Вона була дуже, до болю схожа на Вікі. Енді й собі заплющив очі.

А на передньому сидінні таксист із подивом глянув на п'ятисотдоларову банкноту, яку дав йому цей чоловік. Заховавши її у спеціальну кишеню на поясі, куди складав чайові. Йому не здалося дивним, що пасажир на задньому сидінні розгулював по Нью-Йорку з маленькою дівчинкою та п'ятисотдоларовою купюрою в кишені. Він не замислювався, як заладнає цю справу з диспетчером. Він думав тільки про те, як зрадіє його подружка Глін. Глініс без кінця йому торочила, що таксування — робота тоскна і нецікава. Ну, подивимось, що вона скаже на цю тоскну і нецікаву п'ятисотдоларову банкноту.

А позаду таксиста, відкинувши голову назад і заплющивши очі, сидів Енді. Головний біль підступав усе ближче, неминучий, мов чорний кінь без вершника в похоронному поході. Він чув, як копита того коня цокотять у скронях: *гуп... гуп... гуп.*

На втіках. Він і Чарлі. Енді мав тридцять чотири роки і ще минулого року викладав англійську мову і літературу

¹ «Nathan's Famous» — мережа американських ресторанів, що спеціалізується на хот-догах. (Тут і далі прим. перекл.)

в державному коледжі міста Гаррісон, штат Огайо. Гаррісон був маленьким, сонним університетським містечком. Старий добрий Гаррісон у самому серці центральної Америки. Старий добрий Ендрю Макгі, приязний і шанований молодик. Пам'ятаєте загадку? Чому фермер — стовп спільноти? Бо завжди стирчить одмітний на своїй ниві.

Гуп-гуп-гуп — неосідланий чорний кінь із червоними очима скаче коридорами розуму, підковані копита випручують м'які сірі грудки мозкової тканини, лишаючи по собі відбитки, що повняться таємничими місячними серпами крові.

Таксист виявився розмазнею. Ще б пак. Одмітний таксист.

Енді задрімав і побачив обличчя Чарлі. А потім воно перетворилось на обличчя Вікі.

Енді Макгі та його дружина, гарненька Вікі. Їй повиривали нігті, один за одним. Чотири вирвали, і тоді вона заговорила. Принаймні такого висновку дійшов Енді. Великий палець, вказівний, середній, підмізинний. А потім — стоп. Я говоритиму. Я розкажу вам все, що хочете. Тільки не кривдьте мене більше. Прошу. Ось так вона все і розказала. А тоді... може, з лихої нагоди... тоді його дружина померла. Що ж, певні обставини сильніші за нас обох, але є обставини, сильніші за нас усіх.

Такі, як, наприклад, Крамниця.

Гуп-гуп-гуп — неосідланий чорний жеребець все насувається, і насувається, і насувається: гляди, ось кінь вороний.

Енді спав.

І згадував.

2

Експериментом керував чоловік на ім'я доктор Вонлесс. Він був товстим, лисавим і мав як мінімум одну дивну звичку.

— Кожному з вас, дванадцятьох молодих панів і панянок, зроблять ін'єкцію, — сказав він, шматуючи сигарету над попільничкою, що стояла перед ним; мініатюрні рожеві пальці скубли тонкий сигаретний папір, з якого сипались охайні жмутики золотаво-коричневого тютюну. — Шість ін'єкцій становитиме вода. Ще шість — вода з дрібкою хімічної сполуки, яку ми називаємо Шостою партією. Розгорнуті властивості цієї сполуки засекречені, але по суті це снодійне з легким галюциногенним ефектом. Отже, як ви розумієте, сполуку вам уведуть подвійно сліпим методом... іншими словами, ані ви, ані ми до останнього не знатимемо, кому випала чиста доза, а кому — з домішкою. Усі ви, дванадцятєро, перебуватимете під суворим лікарським наглядом протягом сорока восьми годин після ін'єкції. Питання?

Питань було декілька, і більшість стосувались точного складу Шостої партії — те слово «засекречені» мов пустило собак-шукачів по сліду арештанта. Від цих запитів Вонлесс дуже вправно ухилився. Але ніхто не поставив питання, яке найбільше цікавило двадцятидворічного Енді Макгі. Він роздумував, чи не підняти йому руку в затишині, яка запала в напівпорожній лекційній залі гаррісонівського факультету психології й соціології, і чи не спитати: скажіть-но, а чого ви так дерете цілком нормальні сигарети? Але краще не питати. Краще дати волю фантазії, поки триває ця нудьга нудезна. Чоловік намагається кинути курити. Оральна фіксація — куриш цигарки, анальна фіксація — дереш цигарки. (На цій думці губи Енді розтягнулися в легкому посміху, який він затулив долонею.) Вонлессів брат помер від раку легень, і доктор символічно виплескує агресію на тютюнову промисловість. А може, це просто ще одна колоритна завороть, що нею викладачі коледжу мають потребу хизуватись, а не пригнічувати. На другому курсі Гаррісона в Енді був викладач англійської (на щастя, вже пішов на пенсію), який, читаючи лекції про Вільяма Діна

Гавеллза¹ і становлення реалізму, безперестанку нюхав собі краватку.

— Як питань більше немає, то я попрошу вас заповнити ці анкети і чекаю вас у найближчому майбутньому — о дев'ятій наступного вівторка.

Два аспіранти роздали ксерокопії з двадцятьма п'ятьма безглуздими питаннями, що вимагали відповідей «так» або «ні». «Ви коли-небудь вдавалися за допомогою психіатра? — № 8». «Як вважаєте, ви зазнавали коли-небудь справжнього екстрасенсорного досвіду? — № 14». «Ви коли-небудь вживали галюциногенні препарати? — № 18». Після недовгої паузи Енді написав «ні», міркуючи: «Того бравого 1969 року хто їх не вживав?»

Напоумив його на цю справу Квінсі Тремонт, сусід на орендованій квартирі. Квінсі знав, що фінансові справи в Енді поганенькі. Тоді був травень останнього навчального року Макгі. З п'ятисот шістьох однокурсників він був сороковим за успішністю, третім — з англійської. Та ж бульби собі на це не купиш, як він був казав Квінсі, який вчився на психолога. З осіннього семестру на Енді чекала аспірантура, а також стипендія з позикою, що її вистачатиме на купівлю продуктів і яке-не-яке життя аспіранта коледжу Гаррісона. Та все це — восени, а поки тривало літнє затишшя. Найкраще, що він зміг собі підшукати, — це відповідальна і непроста посада нічного оператора на бензоколонці «Арко».

— Що скажеш про можливість швидко заробити дві сотні? — спитав тоді Квінсі.

Енді відкинув зі своїх зелених очей пасма довгого темного волосся і вишкірився.

— І в якому чоловічому туалеті буде співбесіда?

— Ні, це психологічний експеримент, — сказав Квінсі. — Хіба що проводить його Скажений Доктор. Тому стережися.

¹ William Dean Howells (1837—1920) — американський письменник і літературний критик, представник реалізму.

— Хто такий?

— Гім Вонлесс, Тонто¹. Світило медицини з, гм, факультету психології.

— Чому його звать Скаженим Доктором?

— Ну, — мовив Квінсі, — він і Чоловік-Щур, і Скіннер² разом. Біхевіорист. А поведінкову психологію зараз не дуже величають.

— А, — спантеличено мовив Енді.

— До того ж він носить маленькі товсті лінзи без оправ, від чого дуже схожий на мужика, що зменшував людей у «Докторі Циклопі». Бачив таке кіно?

Енді мав пристрасть до нічних показів, тож кіно бачив, і це додало йому певності. Та не хотілось брати участь в експериментах професора, якого характеризують як: а) Чоловіка-Щура, б) Скаженого Доктора.

— Він хоч не намагається зменшити людство? — спитав Макгі.

Квінсі щиро зареготав.

— Ні, таким займаються тільки постановники спецефектів у дешевих жахастиках, — сказав він. — Факультет психології тестує партію легких галюциногенів. Співпрацюють із Розвідувальною службою США.

— ЦРУ? — спитав Енді.

— Ані ЦРУ, ані РУМО, ані АНБ. Ці не настільки відомі. Колись чув про устанovu під назвою Крамниця?

— Може, у додатку до якоїсь недільної газети читав. Непевен.

Квінсі запалив трубку.

— Майже так само відбувається в усіх інших дисциплінах, — продовжив Квінсі. — Психологія, хімія, фізика,

¹ Вигаданий персонаж, індіанець, супутник легендарного героя вестернів Самотнього Рейнджера.

² Перший — пацієнт Зигмунда Фрейда з ОКР і жаскими сексуальними фантазіями про щурів; другий — Беррес Фредерік Скіннер (1904—1990), американський винахідник, письменник і психолог, видатний біхевіорист.

біологія... та навіть соціологи трохи зелені відгрібають. Деякі програми фінансуються за державний кошт. Будь-що, від шлюбних ігор мухи цеце до способів утилізації куль із плутоном. Такий заклад, як Крамниця, мав використати весь річний бюджет, аби наступного року отримати таку ж суму.

— А оця срань мене крепко непокоїть, — сказав Енді.

— Вона непокоїть майже будь-яку мислячу людину, — відповів Квінсі зі спокійною, безтурботною усмішкою. — Але поїзд їде далі. Для чого розвідувальному управлінню легкі галюциногени? Хтозна. Я не знаю. І ти теж. Може, вони самі не знають. Але на закритих нарадах, коли настає час затверджувати бюджет, такі звіти справляють добре враження. У них на кожному факультеті є ручні тваринки. У Гаррісоні це Вонлесс із факультету психології.

— В адміністрації не заперечують?

— Не будь таким наївним, хлопчику.

Квінсі із задоволенням попихкував трубною і випускав здоровенні смердючі клуби диму у вітальні їхньої зачовганої квартирки. І голос його відповідно став розкотистим, повнозвучним, «баклівським»¹.

— Що вигідно для Вонлесса, те вигідно для гаррісонівського факультету психології, який наступного року переїде у власний навчальний корпус, і більше не доведеться тертися з тими субчиками із соціології. А що вигідно для психології, те вигідно для Державного коледжу міста Гаррісон. І для Огайо. І так далі.

— Ти як гадаєш, це безпечно?

— Як не безпечно, то на студентах не випробовують, — сказав Квінсі. — Якщо є хоч найменші сумніви, тестують на пацюках, а тоді — на в'язнях. Можеш бути певен — те, що вколють тобі, до тебе вже вкололи трьомстам особам, і всі їхні реакції ретельно проаналізовано.

¹ Вільям Френк Баклі — американський політолог і ведучий телевізійного шоу, відомий своїм трансатлантичним акцентом і багатим словниковим запасом.

— Мені не до вподоби цей прикол із ЦРУ...

— З Крамницею.

— А яка різниця? — похмуро запитав Енді.

Він глянув на плакат Квінсі, що на ньому Річард Ніксон стояв перед побитою, уживаною автівкою. Ніксон шкірився, з обох кулаків стирчали по два коротенькі пальці — V, перемога. Енді досі не міг повірити, що менше року тому президентом обрали цього чоловіка.

— Ну, я вирішив, що двісті доларів тобі ніяк не завадять, ось і все.

— Чому так багато платять? — підозріливо спитав Енді. Квінсі сплеснув руками.

— Енді, все оплачує держава! Ти що, досі не второпав? Два роки тому Крамниця вклала триста тисяч доларів у дослідження перспектив масового виробництва підривних велосипедів — і про це писали в «Санді Таймс». Ще одна «в'єтнамська» штучка, я так гадаю, хоча напевно не знає ніхто. Як казав Фіббер Макгі¹ — на той час ідея видавалась непоганою.

Квінсі постукав трубкою, швидко і нервово вибиваючи попіл.

— Для таких, як вони, всі університетські містечка США — суцільний величезний супермаркет «Мейсі». Тут трохи підкуплять, там у вітрини позазирають. Але якщо не хочеш...

— А може, і хочу. Ти сам участь братимеш?

Квінсі всміхнувся. Його батько тримав мережу надзвичайно популярних крамниць чоловічої білизни в Огайо та Індіані.

— Мені не настільки потрібні дві сотні, — відповів він. — Окрім того, я терпіти не можу голки.

— А.

— Слухай, я не намагаюся тобі нічого напарити, та заради Бога. Просто вигляд маєш зголоднілий. У будь-якому

¹ Персонаж радіоситкому «Фіббер Макгі і Моллі» (1935—1959).

разі, шансів опинитися в контрольній групі — п'ятдесят на п'ятдесят. Двісті баксів за ін'єкцію з водою. Навіть не з-під крана, май на увазі. Дистильована вода.

— Можеш облаштувати?

— Я зустрічаюся з аспіранткою Вонлесса, — сказав Квінсі. — Заявки подадуть осіб п'ятдесят, більшість — сраколизи, які хочуть набрати у Скаженого Доктора балів...

— Облиш так його називати.

— Гаразд, у Вонлесса, — погодився Квінсі і розсміявся. — Він все одно тих мазунчиків повиганяє. Власноруч. А моя дівчина поклопочеться, щоб твоя заявка потрапила йому на очі. Після того, чоловіче, розбирайся сам.

Коли на дошці оголошень факультету психології з'явилося сповіщення для охочих, Енді подав заявку. За тиждень молода аспірантка (подружка Квінсі, як вирішив Енді) зателефонувала йому і поставила кілька запитань. Він розповів, що батьки в нього померли, наразі він учиться в Гаррісоні на старшому курсі, потік 69-го, склав понад дванадцять заліків, тому вважається повноцінним студентом-очником. Так, йому вже виповнився двадцять один рік, і він має законне право підписувати угоди, публічні і приватні.

За тиждень пошта коледжу доправила Енді лист про зарахування, з бланком відмови щодо зняття відповідальності, який треба було підписати. Будь ласка, занесіть підписану відмову в аудиторію 101, корпус Джейсона Гірні, 6 травня.

І ось Енді сидить у залі, вже здав підписану угоду, Вонлесс, цей винищувач сигарет, пішов (а він справді трохи скидався на скаженого доктора з фільмів про Циклопа), а Макгі разом з іншими одинадцятьма старшокурсниками відповідає на питання про якісь містичні досвіди. Чи страждає він на епілепсію? Ні. Батько раптово помер від серцевого нападу, коли Енді було одинадцять. Мати загинула в ДТП, коли Енді було сімнадцять — страшний, травматичний випадок. Єдиний близький родич — мамина сестра, тітка Кора, а вона вже в літах.

Енді пройшовся стовпчиком питань, ставлячи «НІ, НІ, НІ». Раз відповів ствердно: «У вас були переломи чи серйозні розтягнення? Якщо так, уточніть». У виділеній графі Енді нашкрябав той факт, що дванадцять років тому зламав лівий гомілкостоп, коли ковзнув до другої бази на змаганнях Малої ліги.

Макгі проглянув відповіді знизу догори, легко ведучи кінчиком ручки по паперу. У цю мить хтось поплескав його по плечу і дівчачий голос, милий і трохи хрипкий, спитав:

— А не позичите, якщо вже закінчили? У мене чорнило пересохло.

— Без питань, — відповів Енді й повернувся, щоб віддати ручку.

Гарненька. Висока. Світло-каштанове рудувате волосся, неймовірно світле обличчя. У бірюзовому светрі й короткій спідниці. Чудові ноги. Голі. Мимовільні оглядини майбутньої дружини.

Він віддав їй ручку, і дівчина вдячно всміхнулась. Знову схилилась над анкетною, і при горішньому світлі мідяні спалахи заграли у волоссі, недбало перев'язаному широкою білою стрічкою.

Енді віддав анкету аспіранту, що сидів за викладацьким столом.

— Дякую, — машинально мовив аспірант, мов той Роббі. — Аудиторія сімдесят, субота, дев'ята ранку. Будь ласка, не запізнюйтесь.

— Який пароль? — хрипко прошепотів Енді.

Аспірант ввічливо засміявся.

Макгі вийшов із лекційної, рушив до великих двостулкових дверей на протилежному кінці вестибюля, а тоді згадав за ручку. Мало не махнув рукою — ішлося про звичайний «бік» по дев'ятнадцять центів, а йому ще треба готуватись до фінальних іспитів. Але дівчина гарненька, може, варто її забалакати, як кажуть британці. Енді не мав ілюзій щодо своєї зовнішності чи соціального статусу, вони були невидатні, або

щодо ймовірного статусу дівчини — точно зайнята чи заручена, але день був гарний, а Енді — у доброму гуморі. Він вирішив почекати. Принаймні ще раз подивиться на ті ніжки.

Дівчина вийшла за три-чотири хвилини, тримаючи під пахвою кілька зошитів і підручник. Вона справді була дуже гарна, і Енді постановив, що чекати на ці ніжки було варто. Ніжки були не просто добрі, вони вражали.

— А, ти, — сказала вона з усміхом.

— Я, — відповів Енді Макгі. — Що про це все думаєш?

— Не знаю, — відповіла вона. — Подруга сказала, що такі досліди весь час проводять, минулого семестру вона брала участь в одному, з колодою Райна¹, і отримала п'ятдесят доларів, хоч майже нічого не вгадала. То я просто подумала...

Вона закінчила думку непевним порухом плечей і охайно відкинула назад своє мідяне волосся.

— Ага, я теж, — відказав Енді, приймаючи ручку. — Подруга з факультету психології?

— Так, — відповіла дівчина, — і мій хлопець теж. Доктор Вонлесс у нього лекції читає, тож він не пройшов. Конфлікт інтересів чи щось таке.

Хлопець. Логічно, що в такої високої рудоволосої красуні є хлопець. Так світ влаштований.

— А ти? — спитала вона.

— Те саме. Друг на психології. Я Енді, до речі. Енді Макгі.

— Я Вікі Томлінсон. І я трохи непокоюся, Енді Макгі. Що, як зловлю бед-тріп абощо?

— Я так зрозумів, що річ не потужна. Навіть якщо це кислота, то... ну, кислота з лабораторії — не те саме, що фігня, яку купують на вулиці. Принаймні мені так казали. Дуже м'яка, вводиться в надзвичайно спокійних умовах. Певно, вони ще «Крім» або «Джефферсон еарплейн»² поставлять, — вишкірився Енді.

¹ Також: колода Зенера, карти з простими повторюваними малюнками для дослідження паранормальних явищ.

² «Cream», «Jefferson Airplane» — музичні гурти, легенди психоделічного року.